

Konkret politik till M:s retorik saknas

Svenska Dagbladet den 1 mars 2015

För ett år sedan släppte moderaterna en valfilm som på dryga minuten berättade om en gräsplätt där det byggdes en thaikiosk. Filmen målar en bild av ett parti som gillar att människor från andra länder söker sig till Sverige, och som inte tycker att enkla jobb är mindre värda.

Den signalerar att Moderaterna är ett parti som har förstått att om vi tillåter en brokig thaikiosk på den kommunala grasmattan skapas jobb som gör invandringen av dessa kioskinnehavare till en vinstaffär, inte bara för dem själva och för kioskens kunder, utan även för den offentliga sektorn.

Filmen kan med fördel ses igen. Kontrasten är slående till hur invandring numera diskuteras, även av moderater. Nu låter det som om flyktinginvandring måste vara en rejäl kostnadspost i statsbudgeten. Intressant nog var det Fredrik Reinfeldt som slog an tonen i sitt sommartal förra året.

Få frågor är mer kontroversiella i den svenska debatten än den om hur invandringen – i synnerhet flyktinginvandringen – påverkar de offentliga finanserna. Det är konstigt med tanke på att samstämmig forskning visar att effekten numera är negativ.

Förvisso finns en ofta åberopad OECD-rapport som sägs visa motsatsen, men det gör den bara i ett scenario där vissa kostnader undantagits från kalkylen. I statsfinansiell bemärkelse är det hursomhelst inte är några enorma belopp. Trots högt flyktingmottagande, rejäla skattesänkningar och ökade resurser till den offentliga sektorn är Sveriges offentliga finanser i dag bland de starkaste inom EU.

Situationen är således inte alarmerande, men den skulle kunna vara avsevärt bättre. Det är nämligen ingen naturlag att invandring måste kosta pengar. Det gäller även invandrare med låg utbildning och dåliga språkkunskaper. Här finns dock Sveriges svaga punkt. Arbetslösheten för lågutbildade invandrare är högre i Sverige än i nästan alla jämförbara länder. Bara krisens Spanien slår oss med några procentenheter i den grenen.

Moderaternas valfilm var utan tvekan något viktigt på spåren. Med rätt förutsättningar kan alla bidra med något. Thaikiosker är naturligtvis inte en tillräcklig lösning på invandrares arbetslöshet, men de duger väl som symbol för hur tjänstesektorn hämmas av skatter, höga ingångslöner, tillägg för obekvämt arbetstid och kommunala regler om var och när näringsverksamhet får förekomma.

Vi vet dessutom att de länder där invandrare lyckas bättre på arbetsmarknaden har större inkomstskillnader och mindre dominerande kollektivavtal än vad Sverige har. Den som vill göra det möjligt för fler flyktingar att försörja sig på eget arbete har med andra ord många kontroversiella frågor att ta i.

Valfilmen om thaikiosken är inspirerande politisk kommunikation, men den politik Reinfeldt gick till val på höll inte måttet. Förhoppningsvis lyckas Anna Kinberg Batra bättre med att göra konkret politik av imponerande retorik.

Andreas Bergh

Docent och välfärdsforskare vid Institutet för Näringslivsforskning och Ekonomihögskolan i Lund.